

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 23/1874-49
Saksbehandler Berit Weiby Gregersen

Utvalg	Møtedato
Formannskapet	11.06.2026
Råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse	10.06.2026
Kommunestyret	18.06.2026

Sluttbehandling av kommunedelplan for E18 Tvedestrand - Risør

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Risør kommune vedtar kommunedelplan for E18 Tvedestrand – Risør, datert 19.03.2026, jfr. plan- og bygningsloven § 11-15.
2. Risør kommune opphever eksisterende kommunedelplan for E18 Dørdal – Grimstad fra 2019, på strekningen som ligger innenfor Risør kommunes grenser, jfr. plan- og bygningsloven § 11-17.
3. Risør kommune gir en sterk oppfordring til Nye Veier om at:
 - a. det igangsettes reguleringsplanprosess for E18 Tvedestrand – Risør uten unødig opphold,
 - b. Nye Veier igangsetter vurdering av innløsning av eiendommen i Øylandsdal når kommunedelplanen er vedtatt,
 - c. Nye Veier i den videre planleggingen ser E18, fv. 416, gang- og sykkelvei og lokal veistruktur i sammenheng. Gang- og sykkelveien må avsluttes på et naturlig og trafiksikkert sted ved et veikryss, helst ved Moen.

Vedlegg

NV42E18TG-PLA-R001 Plankart Tvedestrand R001-004
NV42E18TG-PLA-R002 Plankart Risør R005
NV42E18TG-PLA-PLN-0003 Planbestemmelser kdp E18 Tvedestrand - Risør
NV42E18TG-PLA-PLN-0005 Planbeskrivelse
NV42E18TG-PLA-PLN-0007 Merknadsdokument - Høring planforslag 2025

Øvrige dokumenter og konsekvensutredninger kan leses på Nye Veier sin nettside:
[Revidert kommunedelplan for E18 Tvedestrand - Risør](#)

Sammendrag

Målet med den fremtidige E18 Tvedestrand – Risør er å bidra til bedre fremkommelighet for personer og gods, og sikre god flyt av varer og tjenester i regionen. Motorveien skal også ivareta trafikksikkerhet og redusere antall ulykker.

Kommunedelplanen båndlegger en korridor for fremtidig E18 i påvente av en reguleringsplan. En regulering på et senere tidspunkt vil blant annet avklare veistandard, utforming av samferdselsanlegget og krav til gjennomføring.

Veiklasse for nasjonal hovedvei (H3) med fire felt og en fartsgrense på 100 km/t, er lagt til grunn for planarbeidet med kommunedelplanen.

Planområdet ligger mellom Rødmyr i Tvedestrand kommune og Akland i Risør kommune, og strekningen er ca. 15 kilometer.

Det er utarbeidet en konsekvensutredning med fire ulike alternativer. Samlet sett ble alternativ 20 (K20) vurdert som best i den samfunnsøkonomiske analysen. Dette alternativet har størst fordel av gjenbruk, den laveste kostnaden for det offentlige og et akseptabelt klimagassutslipp. Alternativet gir også minst konsekvens for ikke-prissatte tema. I etterkant av konsekvensutredningen har det blitt sett på forbedrede løsninger ved Lunde og Akland. Alternativ 20 med forbedringer (K20-1) er lagt til grunn for kommunedelplanen for E18 Tvedestrand – Risør.

Planlagt E18 tilrettelegger for blant annet:

- 15 kilometer motorvei
- To tunneler
- Tre bruer
- Ett planskilt kryss, utformet som ruterkryss, ved Øylandsdal

Samlet sett vurderes virkningene av planen som akseptable for samfunnet, selv med de negative virkningene fremtidig E18 medfører for lokalsamfunn, klima og natur.

Kommunedelplanen erstatter deler av vedtatt kommunedelplan for Dørdal – Grimstad (2019) på strekningen Tvedestrand – Risør. Den gamle kommunedelplanen foreslås opphevet på strekningen mellom Rødmyr i Tvedestrand kommune og Lindtjenn i Gjerstad kommune.

Kommunestyret vedtok flere innspill til høringen av kommunedelplanen, som i stor grad ikke er blitt hensyntatt av Nye Veier i det endelige planforslaget. Kommunedirektøren anser at det vil være viktig i den videre planprosessen for E18 at Risør kommune følger opp kommunens og innbyggernes interesser tett, og fortsetter å jobbe for en snarlig utarbeidelse av reguleringsplan for strekningen.

Planen er utformet med fokus på gjenbruk, fremtidig arealbruksendring, konsekvenser for landskapsverdier, kostnader og klimabudsjett. Kommunedirektøren anbefaler at kommunestyret vedtar kommunedelplanen for E18 Tvedestrand – Risør, og opphever eksisterende kommunedelplan for strekningen fra 2019.

Bakgrunn

Kommunedelplanen for E18 Tvedestrand – Risør er i tråd med nasjonal transportplan og skal bidra til et effektivt, miljøvennlig og trygt transportsystem i 2050. Overordnede mål for kommunedelplanen er å oppnå høyest mulig samfunnsøkonomisk lønnsomhet, lavest mulig klimagassutslipp og Breeam Infrastructure-sertifisering.

Nye Veier er forslagsstiller av planen og står for planlegging av samferdselstiltaket. Planarbeidet ledes av Nye Veier i samarbeid med et interkommunalt plansamarbeid (IKP) mellom åtte kommuner i Agder og Telemark fylke. Kommunene Tvedestrand og Risør er planmyndighet for kommunedelplanen for E18 Tvedestrand - Risør. Sweco er rådgivende planforetak og bistår i planarbeidet.

Et sammenhengende planarbeid for E18 på strekningen har pågått over flere år i ulike faser. I 2019 ble kommunedelplan med konsekvensutredning for strekningen Dørdal – Grimstad vedtatt. Nye Veier fortsatte planleggingen med detaljregulering Tvedestrand – Bamble, hovedsakelig innenfor korridoren fra kommunedelplanen. I 2020 ble det varslet oppstart (28.08.2020) og fastsatt et planprogram (04.11.2020). I 2021 var et planforslag på offentlig ettersyn og høring. Summen av innkomne merknader og innsigelser viste at det ikke var tilslutning til planforslaget, og at det ikke ga et samfunnsøkonomisk lønnsomt prosjekt. En verdioptimalisering pekte på at økt grad av gjenbruk kan øke den samfunnsøkonomiske lønnsomheten.

For strekningen gjennom Tvedestrand og Risør kommuner fortsatte planprosessen med varsling av utvidet planområde og fastsettelse av et planprogram (29.06.2023). Deretter ble det utarbeidet en konsekvensutredning av fire alternativer (10, 20, 30 og 40). Nye Veier fulgte den faglige anbefalingen og gikk videre med planlegging av det høyest rangerte alternativet, som var alternativ 20 (K20), på strekningen Rødmyr - Akland.

I forlengelsen av konsekvensutredningen har det blitt sett på forbedrede løsninger ved Lunde og Akland. Alternativ 20 med forbedringer (K20-1) er lagt til grunn for kommunedelplan for E18 Tvedestrand – Risør.

Konsekvensutredningen viste at alle alternativene har en lav samfunnsøkonomisk lønnsomhet, sammenliknet med andre prosjekter i Nye Veier sin portefølje. Dette medførte en endring i prioritet og forventet gjennomføring av prosjektet. I den forbindelse anbefalte Nye Veier å endre plannivået fra en detaljregulering til en kommunedelplan. En kommunedelplan signaliserer det riktige plannivået, sett i lys av en forventet utbygging av strekningen.

IKP vedtok (03.02.2025) å be Nye Veier sette i gang planarbeid med kommunedelplan for E18 Tvedestrand – Risør, basert på korridor 20-1. Dette i tråd med delegert myndighet som styret har fått fra de respektive kommunestyrene til å fatte prosessledende beslutninger.

I møte 24.06.2025 vedtok IKP å sende forslag til kommunedelplan på høring og legge den ut til offentlig ettersyn. Samtidig ble det foreslått å oppheve del av kommunedelplan for Dørdal – Grimstad (2019), som erstattes av ny kommunedelplan. Hensikten med oppheving av den gamle kommunedelplanen er å tydeliggjøre hvilken plan som er gjeldende på strekningen. I møte 17.04.2026 fattet IKP følgende vedtak:

- 1. Styret i det interkommunale plansamarbeidet for E18 Dørdal – Grimstad anbefaler at Tvedestrand og Risør kommuner vedtar kommunedelplan for E18 Tvedestrand – Risør, datert 19.03.2026, i tråd med vedtektene for det interkommunale plansamarbeidet.*
- 2. Styret i det interkommunale plansamarbeidet for E18 Dørdal – Grimstad anbefaler at Tvedestrand, Vegårshei, Risør og Gjerstad kommuner opphever eksisterende kommunedelplan E18 Dørdal – Grimstad (2019), på strekningen fra Rødmyr i Tvedestrand kommune til Lindtjenn i Gjerstad kommune, i tråd med vedtektene for det interkommunale plansamarbeidet*

Nye Veier mottok 52 uttalelser i høringsperioden (26.06.2025 til 20.10.2025); hvorav 10 fra offentlige myndigheter, 11 fra organisasjoner/lag/foreninger og 31 fra grunneiere/privatpersoner. Planforslaget fikk tre innsigelser fra Statsforvalteren i Agder. Alle innsigelsene er løst. Høringsuttalelsene omhandlet bl.a. jordvern, faunapassasjer, leveområder for vilt og fisk, nærmiljø og friluftslivsinteresser, kulturmiljøverdier, vannmiljø og vassdrag, støy og støv, trafikksikkerhet og samfunnssikkerhet, anleggsgjennomføring og masselager og behov for ny vei.

Saksopplysninger

Kort beskrivelse av hele planområdet og korridor K20-1

Kommunedelplanen omfatter en strekning mellom Rødmyr i Tvedestrand kommune og Akland i Risør kommune. Strekningen er omtrent 15 kilometer. Landskapet i planområdet er i stor grad preget av dagens veiføring og av naturområder der korridoren avviker fra dagens E18.

Nærmere beskrivelse av strekningen i Risør kommune

Fra Røysland til Akland følger fremtidig E18 hovedsakelig parallelt med dagens E18. Nytt kryss til Risør er planlagt i Øylandsdal, sør for dagens kryss. Planlagt E18 går gjennom Brurknatten i tunnel og over Hammertjennbekken på bru, og videre langs Aklandstjenna på vestsiden av dagens E18. Dagens E18 opprettholdes som sidevei og kobles til Risørveien i ny rundkjøring ved Vinterkjær. Mellom nytt kryss og Vinterkjær planlegges det for separat gang- og sykkelvei vest for Brurknatten. Det planlegges for masselager ved Røysland og Øylandsdal.

Ved Svarthøl planlegges ny motorvei øst for dagens E18. For kryssing av elva planlegges det for ny bru øst for dagens Svarthøl bru. Tiltaket vil medføre utfylling i Svarthøl. Utforming av fylling skal skje slik at tiltaket i minst mulig grad innsnevrer elveløpet og ivaretar vannmiljøet.

Ved Øylandsdal planlegges et planskilt ruterkryss med kollektivholdeplasser i begge retninger og bru over E18. Dagens E18 kobles til nytt kryss, og opprettholdes som sidevei. Nord for krysset vil fremtidig E18 gå gjennom Brurknatten i toløpstunnel øst for dagens tunnel. Tunnelene vil fungere som en faunapassasje.

Nord for Brurknatten krysser planlagt E18 på bru over Hammertjennbekken. Dagens E18 krysser under planlagt vei, hvor den kobles til Risørveien.

Forbi Akland planlegges E18 på vestsiden av dagens E18, mot Aklandstjenna. Planlagt E18 vil legges oppå eksisterende veifylling mot Aklandstjenna, og det skal unngås utfylling i vassdraget så langt det er mulig. Løsningen vil gi lengre avstand til eksisterende bebyggelse, enn dagens E18, og på den måten begrense arealinngrep og støy. Dagens E18 opprettholdes som sidevei.

Illustrasjon av planlagt E18 og kryssløsning ved Øylandsdal, sett fra Sør (kilde Sweco)

Illustrasjon av planlagt E18 ved Vinterkjær og Akland og kobling til Risørveien, sett fra sør (kilde Sweco)

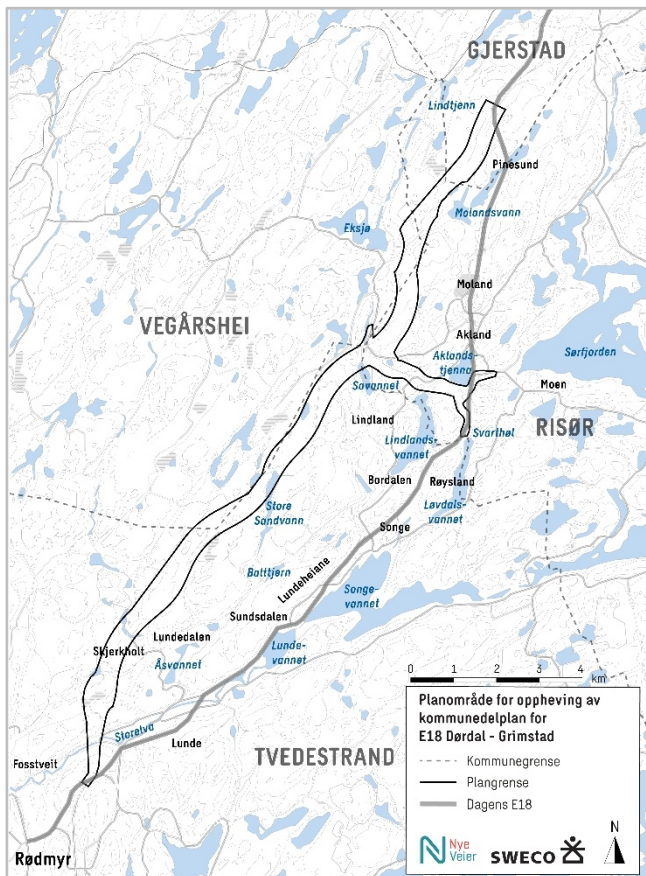

Illustrasjon av planlagt E18 ved Akland, sett fra nord (kilde Sweco)

Eksisterende kommunedelplan for E18 Dørdal – Grimstad

Kommunedelplanen for E18 Tvedestrand – Risør erstatter del av kommunedelplan for E18 Dørdal – Grimstad (2019), fra Rødmyr i Tvedestrand kommune til Lindtjenn i Gjerstad kommune. Opphevelse av denne strekningen har vært på høring sammen med høring av kommunedelplan for E18 Tvedestrand – Risør. Det har ikke kommet inn noen merknader på oppheving av denne strekningen av kommunedelplan E18 Dørdal – Grimstad (2019).

Det foreslås at kommunedelplanen fra 2019 oppheves i sin helhet gjennom Tvedestrand, Risør og Vegårshei kommuner, samt deler av Gjerstad kommune. Med opphevelsen av kommunedelplanen, vil denne ikke lenger ha rettsvirkning. Hver av de fire kommunene må oppheve den delen av kommunedelplanen som ligger innenfor egen kommune. Opphevelsen begrunnes med at korridoren ikke lenger er anbefalt, og erstattes av den nye kommunedelplanen for E18 Tvedestrand – Risør.

Kartet viser planområdet for oppheving av gjeldende kommunedelplan for E18 Dørdal – Grimstad (2019), på strekningen fra Rødmyr i Tvedestrand til Lindtjenn i Gjerstad. (Kilde: Sweco)

Tidligere vedtak og føringer

Kommunestyret fattet følgende vedtak i sak 25/60, 25.09.2025:

Eksempellinjen 20-1, som ligger til grunn for forslaget til kommunedelplanen for E18 Tvedestrand – Risør, vil i all hovedsak være en god løsning for Risør kommune og for regionen.

Kommunestyret mener følgende punkt må endres før Risør kommune kan vedta kommunedelplanen for E18 Tvedestrand – Risør:

1. *Eiendommen i Øylandsdal, Gnr. 56 bnr. 4 må tilbys innløst av Nye Veier når kommunedelplanen vedtas.*
2. *Eiendommen i Øylandsdal legges inn som eget bestemmelsesområde i plankartet og i planbestemmelsene som fremtidig område for næring/kollektiv/veiserviceanlegg.*
3. *Det permanente masselageret som er planlagt sør for Øylandsdal tas ut av planen, og massene benyttes til etablering av næringsområde i Øylandsdal.*
4. *I planbestemmelse punkt 3.1 legges det inn at det skal bygges en firefelts motorvei med midtdeler.*
5. *Det bør presiseres i planbestemmelsene punkt 3.14 at badeplassen i Aklandstjenna skal kompenseres med ny tilrettelagt badeplass.*
6. *I videre planlegging av E-18 fra Akland mot Gjerstad forutsettes det at krysset ved Moland Industriområde videreføres i ny plan.*
7. *Til planbestemmelse punkt 3.15 legges til: «Eventuelle nye retningslinjer som er gjeldende ved utbyggingstidspunktet skal legges til grunn for den endelige utformingen av avbøtende tiltak.»*

Økonomiske konsekvenser

Vedtaket av kommunedelplanen for E18 Tvedestrand – Risør har ingen direkte økonomiske konsekvenser for Risør kommune.

Vurderinger

I henhold til vedtektene for det interkommunale plansamarbeidet for E18 Dørdal – Grimstad, er formålet med samarbeidet å sikre en helhetlig løsning på hele strekningen E18 Dørdal – Grimstad og at plansamarbeidet skal lede til at de kommunale vedtakene skal være i tråd med forslag som anbefales av IKP-styret:

«1.2 Formålet med samarbeidet er å sikre en helhetlig løsning på hele strekningen E18 Dørdal – Grimstad, herunder løsning for bompengefinansiering. I tillegg vil samarbeidet være en pådriver for raskest mulig utbygging av E18 i alle kommunene og innebære en raskere og mer effektiv planprosess i det det kan gjennomføres en felles planprosess for flere kommuner i stedet for en i hver kommune.

1.3 Målet er at plansamarbeidet skal lede frem til at hvert enkelte kommunale vedtak skal være i tråd med forslaget som anbefales av styret for det interkommunale plansamarbeidet.»

Overordnede vurderinger

Etter kommunedirektørens vurderinger vil kommunedelplanen for E18 Tvedestrand – Risør, i all hovedsak være en god løsning for Risør kommune og for regionen. Den vil bidra til at vi kommer nærmere målet om å sikre en helhetlig løsning på hele strekningen E18 Dørdal – Grimstad. Den gir en avkjøring til Risør som ikke gir særlig lenger avstand til E18 enn dagens kryss på Vinterkjær, og den opprettholder avkjøringen til Moland industriområde, noe som er svært viktig for industrien og de næringsdrivende på Moland.

Etter kommunedirektørens vurderinger er de samlede virkningene av planen akseptable for samfunnet, selv med de negative virkningene fremtidig E18 medfører. Planen er utformet med fokus på gjenbruk, fremtidig arealbruksendring, konsekvenser for landskapsverdier, kostnader og klimabudsjett.

Etter kommunedirektørens vurdering vil fremtidig E18 Tvedestrand – Risør bidra til bedre fremkommelighet for personer og gods, og sikre en bedre flyt av varer og tjenester i regionen. Motorveien vil også ivareta trafiksikkerhet og redusere antall ulykker.

Kommunedelplanen båndlegger en korridor for fremtidig E18 i påvente av en reguleringsplan. En regulering på et senere tidspunkt vil blant annet avklare veistandard, utforming av samferdselsanlegget og krav til gjennomføring.

Nye Veier svarer på kommunes høringsinnspill at prinsipper for standard, utforming og avbøtende tiltak skal ivaretas i den videre reguleringsplanprosessen. Kommunedirektøren anser at det vil være viktig i den videre planprosessen for E18 at Risør kommune følger opp kommunens og innbyggernes interesser tett, og fortsetter å jobbe for en snarlig utarbeidelse av reguleringsplan for strekningen. Når det gjelder en eventuell innløsning av eiendommen på Øylandsdal, har Nye Veier gjort det klart at det må foreligge en vedtatt plan, før Nye Veier kan vurdere en innløsning av eiendom. I tillegg til å følge opp høringsinnspillene som ble vedtatt av kommunestyret, vil det være svært viktig å følge opp og jobbe for en bedre kobling og videreføring av gang- og sykkelsti langs Risørveien og fremkommelighet for myke trafikanter fra Akland og til krysset i Øylandsdal. I kommunedelplanen avsluttes gang- og sykkelveien som er planlagt fra kollektivknutepunkt ved Øylandsdal i den nye planlagte rundkjøringen på Risørveien. Dette oppleves som svært lite hensiktsmessig og trafikkfarlig for myke trafikanter. Kommunedirektøren forventer en bedre sammenkobling og utbygging mellom E8 og fv. 416 i tråd med vedtatt reguleringsplan for fv. 416 Øylandsdal – Dørsdal.

Kommunedirektøren forventer at kommunedelplanen følges opp, uten unødig opphold, med detaljreguleringsplan for å sikre at det blir en helhetlig løsning på hele strekningen av E18 fra Dørdal til Grimstad.

Etter kommunedirektørens vurderinger bør kommunedelplanen fra 2019 oppheves på strekningen mellom Rødmyr i Tvedestrand kommune til Lindtjenn i Gjerstad kommune. Opphevelsen

begrunnes med at korridoren ikke lenger er anbefalt, og erstattes av den nye kommunedelplanen for E18 Tvedestrand – Risør.

Klima og natur

Hensyn til klimagassutslipp og naturmangfold var en medvirkende årsak til at Nye Veier igangsatte verdioptimalisering, og konsekvensutredningen viser at den valgte linjen for E18 kom best ut i forhold til naturmangfold, og nest best (etter alternativet med gjenbruk av hele traseen) i forhold til klimagassutslipp. Utbygging av ny firefelts motorvei vil uansett ha stor påvirkning på klima og natur.

Folkehelse og levekår

Strekningen Tvedestrand Risør har gjennom årene hatt flere alvorlige ulykker, og dessverre har flere omkommet. I plandokumentene og konsekvensutredningene for dagens valgte trasé framgår det at den nye motorveistrekningen vil ivareta en god trafiksikkerhet og redusere antall ulykker, særlig når man unngår møtende trafikk i den fremtidige E18 strekningen. En trafiksikker motorvei med midtdeler er svært viktig i et folkehelseperspektiv. Samtidig vil bygging av ny vei påvirke lokalsamfunn og beboere nær den planlagte veien. Reguleringsplanen må derfor legge stor vekt på avbøtende tiltak.

I det videre arbeidet med en detaljreguleringsplan for E18 Tvedestrand – Risør må det legges større vekt på myke trafikanter. Kommunedirektøren forventer at Nye Veier i den videre planleggingen ser E18, fv. 416, gang- og sykkelvei og lokal veistruktur i sammenheng, og at totalkonsekvenser for arealbruk, berørte eiendommer og trafiksikkerhet vurderes. Gang- og sykkelveien må avsluttes på et naturlig og trafiksikkert sted ved et veikryss, helst ved Moen. Her kan vedtatt reguleringsplan for fv. 416 følges.

Kommuneplan

Utbygging av E18 er et svært viktig for samfunnsutviklingen både for Risør kommune og for regionen for øvrig, og støtter opp under målene i kommuneplanens samfunnsdel.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at kommunestyret vedtar kommunedelplanen for E18 Tvedestrand – Risør, og opphever kommunedelplanen fra 2019 E18 Dørdal – Grimstad, for den strekningen som ligger innenfor Risør kommune.

Kommunedirektøren anbefaler også at kommunestyret gir et signal til Nye Veier om at kommunen forventer at det igangsettes reguleringsplanprosess for E18 Tvedestrand – Risør uten unødig opphold, og at Nye Veier igangsetter vurdering av innløsning av eiendommen i Øylandsdal når kommunedelplanen er vedtatt.

Kommunedirektøren anbefaler videre at kommunestyret vedtar forventninger om at Nye Veier i den videre planleggingen ser E18, fv. 416, gang- og sykkelvei og lokal veistruktur i mer sammenheng, og at totalkonsekvenser for arealbruk, berørte eiendommer og trafiksikkerhet vurderes. Gang- og sykkelveien må avsluttes på et naturlig og trafiksikkert sted ved et veikryss, helst ved Moen.